

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foia Interesantă”, foia de glume „Bobirnaci” și broșurile „Spicuri Economice”, e: pe un an 10 cor. pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. la an. „Lib.” cu „Foia Int.” pt. economi 5 cor. pe an. Pentru America 3 dolari; — România 40 Lei.

Foia națională politică.

o o o

Apare în fiecare JOL

Inserțiuni:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce se dau de mai multe ori, să fac reduceri de taxă
Inserțiunile ca și abonamentele, să plătesc înainte.
== Manuscriptele nu să dau înapoi. ==

„SĂ TREACĂ ȘI DINCOLO“!...

— Strigarea lui Czernin, dela București. —

Noul ambasador austro-ungar la București, contele Czernin, luându și în samă oficial înalt, — a fost primit de Maestatea Sa Regele Carol, căruia i s'a prezentat ca nou ministru al Impărăției noastre în Țara Românească și a stat aproape o oră la Rege, cercind a se pune în lumină cât mai bună înaintea lui, atât pe sine cât și chemarea ce a dus cu sine la București.

După ce a făcut apoi vizite ministrilor și altor ambasadori, s'a dus să se înfățișeze la Clubul cetățenilor austro-ungari aflători în București. Cetățenii austro-ungari, (cari, deși trăiesc în Țară, să în totuși încă de cetățenia austriacă ori ungară), își au un fel de casină osebită a lor, clubul lor, în un palat frumos. La acest loc s'au adunat fruntașii lor, pentru a primi pe noul ambasador și a-l asigura de stima și alipirea lor. Erau de față tot felul de nații dela noi: Români, Nemți, Unguri, Sirbi, Slovaci, Bohemi, etc. În numele lor a salutat pe contele Czernin dl. Dr. Diaconovici. — I'a răspuns îndată contelui Czernin, mulțumindu-le de interesul ce arată și zicindu le printre altele:

„În casa aceasta, clubul D-voastre, toate națiunile și-au dat întâlnire, și trăiesc în cea mai bună înțelegere, nu ca la noi acasă!

„Doresc din tot sufletul, ca această bună înțelegere, să treacă și dincolo, în țara noastră, și să slujească acolo ca pildă! Căci numai prin bună înțelegere va putea ieși biruitoare năzuința unității (finței împreună nedespărțite) a popoarelor din împărăția austro-ungară!...”

„Iată un mare bărbat politic, trimis ca ministru al Impărăției în țară străină, — arătându și acele păreri în chip bărbătesc, deschis, — că așa cum e azi în țara noastră, nu e bine!

Și aduce ca pildă tocmai Bucureștii cel huliți mai des de gazetele din Budapesta.

„Uite, în București, sub domnia română, cele mai felurite nații sunt lăsate în cea mai largă libertate, să și trăiască tratul după firea lor, după înțelesul lor, să și atibă clubul

lor, în care să se adune, fără să le stea poliția tot în călcăie spionându-i, să și primească ambasadorul în chip osebit, ca cetățeni streini, nu români! Și în această largă libertate s'a stins, uite, și ura dintre aceste neamuri, cari altfel aici la ele acasă, să iau mereu de cap! În aerul liber, răcoros, plăcut, al României, ei încap bine unul lângă altul, își în casă împreună, pe care o cercetează cu drag ca pe un cămin scump lor tuturor!

Unde se pomenește aici, în Austria, ori mai ales în hireșa Ungarie, de un astfel de cămin?

Iaca pentru ce, cu drept cuvânt contele Czernin, văzind acea viață cuminte în frăție, nu s'a putut stăpini să nu rostească cuvintele calde și înțelepte de mai sus.

Auzi-le va cineva, în Ungaria mai ales? Și, de le va auzi, înțelege va că așa ceva, acel traiu dulce între cetățeni, nu se poate aduce la viață, decit cu singurul leac care îi dă viață în România: cu cea mai largă și fericitoare libertate!

Tisza vrea să ne „împace”.

Vorbirea lui în Delegațiuni, în sfatul Impărăției, la Viena, — ca răspuns la atacurile lui Apponyi.

Ne vom împăcăli, nu împăca!..

În ședința dela 11 Decembrie a Delegațiunilor, în jumătatea ungară a Dietei Impărăției, — a fost iară vorbă multă și mare asupra încercărilor de „împăcare” a Românilor din Ungaria.

Groful Apponyi a luat cuvântul și a criticat (cum am zice: a zgârlit pe obraz) politica ministrului de externe Berchtold, spunind că prea se face luntre și punte se câștigă grația (bunăvoința) Românilor, că merge până a umili oarecum Impărăția, în fața micului stat dela Răsărit, care își ține nasul sus și ia azi cam de-a călare pe puternica sa vecină, (pe Austro-ungaria). Bagă tare de vină, că chiar atunci, când în România lumea plutește pe valuri de curent tare contrar Impărăției (și mai ales Ungariei), chiar atunci s'a trimis acolo

ca ambasador un om, care și el e cam de-aceleași simțăminte. În loc dară a lucra acolo la potolirea curentului contrar prin o pășire aspră, el mai curind îl va încuraja prin felul seu de a fi! Arată că urmările se simt și în politica din lăuntru, din cari izvoresc sforțările lui Tisza de a face „pace”, legăturală, cu Românii dela noi.

A luat îndată cuvânt ministrul președinte Tisza, și a zis printre altele:

„Ce privește pertractările lui cu Românii din Ungaria, — respinge dela sine bănuiala că pentru aceea le face, pentru că doară acelea ar avea vre o legătură cu politica mare din afară! (Așa să te-alduiască?).

Eu, zice Tisza, nainte cu 20 ani mi-am arătat păreri de felul acesta, că Românii trebuie să se înțeleagă cu Maghiarii, că Românii din Ungaria trebuie să își găsească, fără nici un gând ascuns, loc potrivit între cadrele (hotarele) națiunile politice unitare ungare, căci e interesul (trebuința, folosul) nostru, al Maghiarilor, dar și interesul de viață poruncitor al Românilor!

Eu această credință adincă (convingere) a mea, am dorit s'o scot la iveală, s'o ridic la înălțimea ei, și, unde numai am avut privilegiu, m'am silit a o ridica la lumină cu toată puterea, și în luptele de alegeri dela 1910 (când ai trântit pe Români mai al dracului decit oricine! Red. Lib.), ca și după alegeri, în vorbirile mele.

(În vorbire da. Și dacă un popor s'ar putea feriți cu vorbele unor domni mari ca Tisza, poporul român din Ungaria, ar putea fi azi deja fericiți! Dar graiul faptelor e acru mama-focului, dle Tisza!).

Și nu eu sunt de vină, zice mai departe Tisza, că lucrul acesta nu s'a putut duce la îndeplinire încă atunci. (Nu da, de vină s'hoții de păgubașii, Românii, care după ce i'ai călcat la pământ sub copitele calilor și gendarmilor, n'au grăbit să vie să și sărute și mâinile l. Red. L.).

„E un lucru ce trebuie dus la îndeplinire, ca Românii ce trăiesc în Ungaria, să se așeze la locul lor în cadrele (marginile, ramele) vieții statului ungar, fără nici o codire, fără scopuri și năzuințe ascunse și de politică naționalistă deosebită!

Groful Hadik, Intrerupând: Asta e datorința lor!

Rakovsky: E datorința lor. Vă căpăta vlădicil nouă, scaune de deputați, fișpani, ca cinte?

Tisza: Indată ce am ajuns în stare a mă ocupa cu acest lucru în formă ocioasă, cu răspundere, — am luat iarăși în mână firul schimbului de păreri privitor la acest lucru, cu unii astfel de bărbai, cari au asupra unei părți a Românilor din Ungaria, asupra unei mari părți, — deși numai a unei părți — înțirire netăgăduită, cari pot înțirire dând direcție (linie de îndreptare în înțirire) lumii de gândire și de simțire, a unei însemnate părți a Românilor trăitori în Ungaria, — și așa cred, că dacă izbutesc se ne înțelegem, ei ar putea face mare slujbă cauzei (pricinei dintre cele două popoare) care mie, ca ungar cinstit, îmi stă pe inimă! (Ba i stă zău țării tale ca o piatră grea pe inimă, cu un nod în grumaz: nodul păcatelor săvârșite față de Români).

„Dar, zice el mai departe, nici aceea n'am tănuit'o nici odată, că nu recunosc pe acești domni (din comitetul național) de reprezentanții bărbaii de încredere, ai tuturor Românilor din Ungaria.

(Asta-i vorbă de clacă, paiu uscat tras prin gura blegă a koșutiștilor din împotrivire, ca să pară că nici el, Tisza, nu dă prea mult pe țirguelile cu fruntașii români. Dar aceia știu și ei, că nu-s reprezentanții, tuturor Românilor. Ba nici ei n'ar vrea să fie socotiți de oameni de încredere ai unor vinzători netrăbuiti ca Mangra, Burdea, popa Butoiu și alți speculanți murdari de foloase de-ale punguliții și burțicelei proprii. Din potrivă, acești fruntași români s'ar simți necinstiți, dacă ar fi socotiți ca stînd alături și cu acei nebleznici! Aceia ai tăi Tisza să fie!).

„Dar și mai puțin le pot recunoaște, urmează Tisza — îndreptățirea, — pe care altfel nici nu au cercat a și-o lua, — de a păși ca în numele unei grupări ce ține a forma un corp deosebit, cu ambiții politice osebite, ori chiar de drept public, pe trupul „națiunii”, sau se pășească ca în numele unui grup ce voește a avea organizație deosebită!

???

— Aci ne oprim pentru a pune numai un mare sămna al întrebării! Cum adevărat? Din asta reese, că pertractările merg într'acolo, ca par-

tidul național român să fie lăsat să se stingă cu totul, să se zbească în năsipul arzător politic al pusteii maghiare pe care o stăpânește Tisza, — și politiciii români să treacă ca soldați de rînd în șirurile politice ale mamelucilor lui Tisza? Dar de ocazdată punem nu mai așa întrebările, care ne fulgeră în gînd pe urma vorbelor de mai sus alui Tisza. Vom vedea apoi ce-o mai fi, că ai noștri nu spun încă nimic.

„Că treaba asta (cu împăcăleala), în jurul căror întrebări se învîrte azi, — rog să nu-mi cereți să o spun. La timpul seu, voi u da, firește, samă despre ce am făcut.

Hadik (strigă): O fi tîrziu!

Tisza... „Azi numai alîta mai doresc să spun, că tot aceea despre ce e vorba, nu aduce nici o știrbire și nu va aduce nici odată, în unitatea statului național maghiar!

— Asta pentru noi spune tot! Tisza desbate, tîrgue, sucește și răsuucește lucrurile, așa ca să facă să înceteze viața partidului național român, dar asta în așa fel, ca prin noua rînduire a lucrurilor, *statul național maghiar*, pînta cea mai înaltă a tuturor Maghiarilor, și la care nu pot ajunge decît cu stingerea celorlalte popoare nemaghiare ori prin contopirea lor în poporul maghiar, se poate ajunge!, aceasta lucrare și năzuință a lor, — *să nu sufere nici o știrbire!*

„Ceea-ce privește, că oare e timpul potrivit ori nu, pentru acest lucru, — spune mai încolo Tisza, — să mi dați voie să spun, că dacă acum se găsesc unii cari spun că grăbesc lucrul acesta, fiind el în legătură cu politica din afară, — eu, numai pentru a le dovedi acestora că asta nu-i adevărat — nu pot să încetez a mai face ceva, ce *în că e în folosul, ba e trebuința țării!*”

Așa da! E de **folosul**, chiar **trăbuința** țării tale ungurești, ca să mulcomești cumva pe Români, — pentru a putea arăta la Viena și la București, că România nu are cuvînt: a mai sta cu spatele întoarse către aliata ei de ieri, Austro-ungaria, pe care a prins-o în plină faptă de necredință cu Bulgarul, ci să se întoarcă iară cu fața spre voi, cei din Viena și Pesta...

Despre aceste lucruri, fiecare își dă seama după simțul lui, după inima lui.

Noi unii avem cele mai neliniștite presimțiri, că se face o simplă și blăstămată tragere pe sfoară a neamului românesc, — așa cum a mai fost tras de repeți ori de politiciii cu inimi perfide ale Maghiarilor!

Vorbește Tisza vorbește, făgăduiește cîte toate, — dela una însă nu slăbește: dela ideea de *stat național maghiar!* — Iar cîtă vreme greșelul acesta nu-i iese lui și ce-

lorlalți politici unguri din cap, — până atunci toate-s în zădar!

Ori ce-ți va făgădui, cînd va fi la împlinite, îți va răspunde: Da, dar uite, statul național maghiar nu poate îngădui asta, căci, îngăduindu-o, nu mai poate fi vorbă de el!

Unele-altele.

Tisza are grabă.

„Gazeta Trans. de Mercuri (17 Dec) are o telegramă din Pesta, care vestește, că delegații (comisia) comitetului național, dnii Dr. Mihali, Dr. Iuliu Maniu și Dr. V. Branișce, au sosit la Pesta, pentru a urma sfătuirile cu Tisza asupra mult pomenitei împăcări.

Vădit-ei au fost chemați de Tisza, căci acest domn are grabă mare să poată arăta o minciună de pace, mai-marilor sei dela Viena, cu care și aceia să mințască lumea mare, că iaca Ungurii s'au împăcat cu Românii din Ardeal, Bănat și Ungaria.

Ce uităm!

În povestea asta de împăcare cu Ungurii, ne vine așa de neplăcut lucrul, că și din parte ungurească și din parte românească, nu auzim decît vorbă de împăcarea Românilor. Las că nici asta nu se va face cu gînd curat, — dar după ce se va fi făcut înșelăciunea noastră, o să se ridice soții noștri de suferințe: Sirbii și Slovaci, și o să ne arunce în ochi, cuvîntul de necredință, că atunci cînd guvernul a fost strîmător și a umblat macar cu vorba de pace, noi nu iam spus: Să împaci toate popoarele nemaghiare! Căci nu ne putem închipui și nu-ți putem crede, că față de noi să fii mai drept, până cînd față de celelalte popoare nemaghiare, ai să rămîi același vampir și zdrobitor de viață liberă națională!

Și vom mai avea lipsă de mers umăr la umăr cu acești soți de suferințe, și se face rău că acum nu se cere guvernului, să le facă și lor aceleași îngăduințe pe care le pune românilor în vedere!

Pe noi n'are să ne privească politica din afară a împărăției, care e rău cu Sirbii și cu Slavii peste tot. Noi aici în țară, trebuie să ne răzimăm pe Slavii noștri, avînd aceeași soartă rea, aceleași înțele de luptă!

De ce îi e frică lui Apponyi.

Dumineca trecută groful Apponyi a luat parte la o adunare populară școlară Szalmár-Nemeti. În vorbirea înulă, criticînd politica lui Tisza, a spus, că are temerea, că vestitele lui legi școlare (care ne strîng așa de grozav școlile noastre de grumaz), au se cadă jertfă tîrguștilor de pace cu Românii. (Căci, printre

altele, fruntașii noștri cer, ca legile acestea mizerabile școlare, să fie scoase din viață, ca unele ce-s așa pedeci blăstămate în calea cultivării poporului nostru). Apoi dacă și el „se teme“ de asta, se vede că — va și urma!

Moșie mare din Ungaria, în mână rusească.

O știre nouă spune, că un Mare Duce rusesc a sosit la Budapesta, unde a fost chemat de principele german Christian Hohenlohe cel care are o moșie uriașă în Nordul Ungariei. Principele german a avut o mare pierdere la bursă, și e silit a și vinde moșia din Ungaria. Marele Duce rus se tîrgue asupra cumpărării. Lumea din Pesta urmărește cu oarecare îngrijorare soarta acestui tîrg, căci moșia se află între Rutenii din Nordul Ungariei, cari fiind și ei vișă rusească, ar mai prinde suflet dacă moșia aceea ar ajunge în mâni rusești.

Pentru Monument Vlaicu

au mai sosit la administrația foii noastre:

dela dl Ioan Cărăbașiu din Vermeș (comit Carașsevein) cor. 8.70. Baniii sosiți mai demult, au fost puși de-oparte doar vine și lista, că dela cine-s adunați, — dar nu ne a venit. Cuităm prin asta primirea sumei. —

Dela Ion Dascălușul din Erie (Pa. America) 1 cor., venită cu abonamentul.

— La Porcurea fiind în 18 Nov. nunta tinerului Nicolae Bunea cu Elena Mariș, din venitul dela jocul miresei, cinstiții miri au dăruit la propunerea dlui prot Pășcău, 10 cor. pentru Monumentul Vlaicu.

— Din Cîlnic (comit. Caraș Severinului) s'au trimis 21 cor. prin cinstitul Român Constantin Tulbure, dăruite de frații noștri din acea comună. (Lista ne lipsește).

Pentru fondul ziaristilor

am primit încă dela dl Ispas Patîța, întreprinzător în Cămpeni, 3 cor. S'au predat la administrația fondului, la „Ardeleana“.

Fundațiune nouă, frumoasă.

Invățătorul în penz. Ioan Doboșan și soția sa Sofia, care a murit săptămînile trecute, în etate de 77 ani, au testat după moartea ambilor soți, Conzistorului din Caransebeș, și anume pentru seminarul eparhial, casa dela băile Herculană, constătătoare din 28 odăi cu toate mobilele și toate aparatelele ei. Casa aduce anual 9-10.000 cor. venit. Deci poate valora cca 150.000 cor. Asemenea au testat parochiei române din Mehadia 2 case cu etaj, în scopul de a îmbrăca anual cîte 4 copii săraci și a îngriji cripta familiară. Aceste case iarăși valorează cel puțin 40-50 mil cor.

Dumnezeu să odichnească pe

răposata fondatoare și s'o așeze în ceala celor drepți; iară pe binevoitorul testator în viață, care a îndrumat această nobilă faptă, să-l mai jînă Dumnezeu sănătos mulți ani!, ca pildă vie de alipire și jertfire pe altarul sfintei biserici, căreia ca dascăl cu modestă plată i'a slujit. F. D.

Impărăția noastră va muri de boala — ungurismului.

Să știe că Berchtold, ministrul de externe al Impărăției, e celă-țean ungur. E născut adevă în Ungaria și e supus Ungariei. De știut știe numai slab ungurește, totuși se vede că Ungurii s'au putut apropia de-a binele de el și îl poartă de ață în politica mare, cea față cu statele vecine ale împărăției, încît o face pe aceea cu totul pe gustul unguresc. Iar bătrînul împărat, ca să aibă „pace“ de nesimpărății aștia de bondari unguri, — le a lăsat de o vreme încoace cam toate pe voia lor.

Roadele acestei politice încep a se coace încă împărăția începe a fi așa de dragă țării din jurul ei, cum sunt Ungurii de dragi popoarelor din jurul lor în țara lor...

Maiorul în retragere, George Fleșariu, bărbat ce urmărește cu multă luare aminte și pătrundere, politica mare a Impărăției Austro-ungurești, și care a scris în timpul din urmă articli foarte luați în samă în foi mari din Viena, arătînd rătăcirile politice ministeriului nostru de externe, — a scris zilele trecute un nou articol însemnat, în un ziar din Austria, — în care spune, că armata austro-ungară, hulită de unele foi maghiare, e bună, e bravă, e de încredere, dar diplomația împărăției (bărbații cari conduc politica ei mare) sunt ne-trăbuși de nepricepuși! Dl major Fleșariu zice, că singurul leac pentru a tămădui împărăția de ranele ce le-a suferit în timpul din urmă, ajungînd a și perde aproape toată trecerea sa în afară, este: a nu mai face plăceri și îngăduințe Maghiarilor, — că de unde nu, apoi e temere temeinică, că Impărăția asta o să moară de boala — maghiarismului.

Adio, Mangra!

Steaua ce-și ia rămas bun dela el.

Se știe povestea nefericitului acestuia. Neamul nostru l'a fost încercat cu toate onorurile sale: fusese doar Președinte substitut al Comitetului Național în zilele mari ale Memorandului; biserică sa îl alesese de Episcop; neîntărîdu-se alegerea lui, a fost ales de Vicar la Orade, cap al unei dieceze mai mici. Atunci, văzînd că îi lipsește încă o treaptă până a fi și Vlădic aievea, — s'a gîndit una și proastă: haid mă dau acum pe lingă guvern. Că nația, pentru cît m'am dat pe lingă ea, m'a cinstit cu tot ce a putut! Acum

numai guvernul să-l mai indulcesc, doar mă fase el și ce n'am putut până acum: vlădică.

Dar, uite, vlădicii români gr-or. sunt toți trei sănătoși, mai sănătoși ca hodorigitul Mangra, și nu vor să lase gol un scaun spre care să se așeze el, ca un corb al duhului rău.

Dar chiar de s'ar întâmpla una ca asta, — nu vezi, s'armane călugăr rătăcit, că și-se întunecă și steaua în care năvăluia, atita oit bruș mai era?..

Uite, guvernul nu mai umblă după transfugi, după trădători, ci — și el a chemat la sine, cînd e vorba de a face ceva în treburile națiunii române din Ungaria, pe conducătorii partidului național român, pe a celui partid, de care Luminăția-Ta ai fugit..

Bagi de samă? Asta înșamnă că, atunci cînd mai ar fi vorba de o vlădicie, apoi tot cam pe aceeași în va asculta guvernul, pe care a început a-i asculta acum. — Și asta înșamnă, că steaua sfinției sale lunecă tot mai tare spre sfințit..

Adio, dulce stea..

Din România.

Generalul George Bogdan, cel care a prins la Ferdinandovo, în Bulgaria, o întreagă brigadă de călăreși Bulgari cu generalul ei cu tot și cu 12 tunuri, — a avut parte de o înaltă cinstitie din partea însuși Maestății Sale Regelui Carol. Cînd Regele a deschis Sfatul Țării (dieta română), a făcut deosebită pomenire despre brava faptă a generalului Bogdan, și i-a dăruit, din pomenirea Sa însași, cea mai mare medalie „Coroana României” în rangul de Comandor. (Pe alții îi cinstește cu câte-o medalie, la propunerea cutărui ministru și oarecum pe răspunderea celui ministru. Pe generalul Bogdan l'a decorat din voia s'a regală, însuși dorind a l osebii cu aceasta!).

Generalul primind decorația și lauda, a dat un Ordin de zi (poruncă) către divizia de cavalerie de sub comanda sa, mulțumindu-i pentru foarte isteața mișcare prin care a prins brigada bulgară. Spune că onoarea ce pe el l'a ajuns, se resfrînge în deplină lumină și asupra bravilor de sub comanda sa.

— Porturile române pe Dunăre (stațiile de corăbii) vor fi străformate, mărite, lărgite, înfrumusețate. Guvernul român pregătește planurile și a făcut împărșirea cheltuelilor pe zece ani de zile. Căci se cer cheltueli așa de mari, încît nu pot fi purtate de țară într'un an doi, ci abia în zece. Dar atunci vor și fi porturile române pe Dunăre așa frumoase și comode, plăcute, moderne, ca nealtele!

Turcii din Cadrilater fericiți a fi supuși români.

Se știe că România, cuprinzînd Cadrilaterul dela Bulgari, cu cele 4 orașe, — a luat în stăpînire peste 140.000 de Turci, cari pîn'atunci, locuind acele hotare, erau supuși bulgari și o duceau foarte rău sub stăpînirea bulgară, cari îi prigonea și i scurta aspru în drepturile lor, de nu mai știau unde să-și plece capul!

Pentru aceea, cînd au auzit că armata română a cuprins Cadrilaterul și că acela nu va mai fi în veci al Bulgariei, — acești năcăjiți Turci au sărit sus de bucurie, că scapă de jugul bulgar, — căci ei cunoșteau soarta bună ce o aveau Turcii din România, cărora tocmai în vară le zidise statul român o moschee (biserica turcească) foarte frumoasă și fusese la sfințirea ei însuși Regele Carol. Celor din Cadrilater le lăsa gura apă după așa viață, cum au frații lor în Țara Românească! E de înțeles dar bucuria de care au fost cuprinși, aflînd că de aci încolo și ei se vor ținea de acest stat drept și liberal.

Acum că au intrat cu totul sub domnia românească, Turcii din Cadrilater și cu cei din vechea Dobrogie, ba din România peste tot (că se află mulți ca lucrători prin orașele țării, ca neguțători, etc.) și au dat o întîlnire la Constanța, au ținut aci un fel de congres al lor, — și în congres s'au sfătuit cu ce cereri să vină ei acum naîntea guvernului român, rugîndu-l să-i ocrotească, să-i ajute, să-i socoată drept cetățenii cei mai buni și pacinici și credincioși Regatului român, — în schimbul cărei ocrotiri, statul să știe, că poate răzima pe ei, ca pe cei mai buni ai săi, în noua țară!

Scopul celor din Cadrilater e, mai ales, să se pună bine cu guvernul, ca să fie ajutați la o viață mai de suferit, față de conlocuitorii lor Bulgari, care i-au chinuit și batjocurit pînă la sînge timp de acuzi 40 de ani cît au stat sub mîna lor (dela 1878 pîn'acuma).

Așa România are în Cadrilater o stare cît de ușoară, căci deși nu are acolo încă mulți Români, dar are Turcii, cari sunt mai mulți decît Bulgarii, și pe aceștia îi are cu totul pe partea sa, iar Bulgarii nu vor putea face nici o împotrivire, nici un rău stăpînirii noue române.

După ce și au ținut sfatul la Constanța, Turcii au trimis o deputație la București, ca să se înfățișeze ministrilor și să se recomande de-adreptul bunel lor voințe. Au fost primiți. Li s'a pus în vedere tot ce e cu dreplate și de folos lor și țării.

La plecare, solii turci, — fiecare oraș își trimisese solul seu, — au publicat prin foile din București următoarea scrisoare obștească, către Capul statului Român și că-

tră conducerea acelu stat. E o scrisoare care e un foarte grăitor document al felului cum să simt în România supușii sireini, chiar păgîni fiind ei laca scisoarea lor:

„Dacă este popor care a arătat în istorie, plăcere și iubire mohamedanilor și care a dovedit cu fapte această iubire, nu este altul decît nobilul, gloriosul și învingătorul popor român!

Dacă este în lume un Rege, care a zidit moschee (biserici) pentru mohamedani, care le-a dat cea mai mare luare aminte și cele mai mari binefaceri, acel Rege glorios nu este altul, decît Maestătea Sa Regele Carol I. cel mare și Maestătea Sa Regina Elisabeta, scriitoare vestită și mamă iubitoare omenirei!

Apoi, cum se nu fie așa, cînd armata învingătoare, mintuitoare și vestită a României, a scăpat avutul și viața populațiunii mohamedane și i-a dat acesteia o viață nouă de fapt!

Datoria de resplată față de poporul român, ne-a îndatorat cu adevărat nu numai pe noi supușii credincioși ai Marelui Domnitor, dar pe toți Mohamedanii de pe pămînt!

Mohamedanii au credința necîntită, că trebuințele mahomedane au fost, sunt și vor fi aceleaș cu ale Românilor. Mai cu seamă, noi aceștia, cari ne-am onorat acum cu cetățenia română: Hagî Talib, sol de Dobrici, vechiu supus român, cel dintîi intrat în armata victorioasă în Dobrici!, Mastaf-Efendi din Duvaninvași, sol de Balcic, Mehmed-Fehmi, director, sol de Silistra — și ceilalți tovarăși ai noștri, credem de datoria noastră, să arătăm mulțumiri respectuoase venerabililor bărbați de Stat romîni și să arătăm în numele celor 240.000 mohamedani, ale căror modeste cereri am fost însărcinași să le spunem, că viața și fericirea acelor mohamedani, este strîns legată de viața și fericirea României!

Trăiască Maestătea Sa Regele României, Carol cel mare; Trăiască Maestătea Se Regina Elisabeta a României.

Trăiască întregul nobil popor român, acum și totdeauna, împreună cu victorioasa armată, mintuitoarea noastră, căreia îi urăm izbînzii și pe viitor! Aceasta este rugăciunea înălțată din partea noastră.

Din străinătate.

Grecia în Creta.

De sute de ani Grecia își avea ochii și inima asupra inulei Creta (Candia), din jos de ea, în mare. Doar frumosul ostrov e locuit aproape numai de Greci și al Greciei fusese încă nainte cu veacuri, dar Turcii sălbateci, pe timpul mării lor, îl rupsesă dela trupul țării-mame și îl țineau ca pămînt

turcesc, sugîndu-i fostă roada, toată bunătatea.

Acum că Turcia fu turtită de vecinele cele creștine, printre care și de Grecia, aceasta își luă și mult rîvnita inzulă Creta (Vezi o în „Calendarul Național” pe 1914, pagina 63).

Dar stăpînirea națională grecească n'a avut încă răgaz a-și face intrarea sărbătorească în inzulă venită iar la peptul țării-mame.

Acum Dumineca trecu s'a făcut și asta. Regele Constantin a mers însuși la Creta, însoțit de întîiul ministru Venizelos. Un înercușetor (corabie de războiu) urmat de 3 torpiloare (alt fel de corăbii de războiu), avînd pe ele mai multe companii de armată, — au mers cu înalții oaspeți. Pe inzulă s'au făcut uriașe pregătiri pentru a primi în chipul cel mai strălucit pe capii națiunii grecești, cari, cu mari cheltueli, cu pierderi de sînge și de averi, au făcut totul ca să aducă la sînul țării-mame și această țară ce era sub stăpînire streină!

Așa frumoase praznice au avut în anul acesta 1913, națiunile balcanice.

Impăcare sîrbo-bulgară?

Un ziar din Sofia (Bulgaria) află că Sîrbia, — la sfatul Rusiei — umblă cu gîndul să se împace cu Bulgaria. Ca se ajungă la această pace, ar fi se dee Bulgariei orașele Istip și Coceana, cu cîteva localități încă din Macedonia, locuite mai ales de Bulgari, — și i va face ușurința se ajungă la Marea Egeică.

Are Rusia iar planuri mari. În acest fel va zmulge iar și pe Bulgaria de sub înrîurirea austriacă.

Oprirea de a ținea puști!

— Un semn al vremilor —

Pe cînd în alte țări, de pildă și în România, însuși statul trimite prin sate arme, făcînd aproape din fiecare bărbat, un țințaș, apărător nu numai de țară, ci și de fiară!, — pe atunci la noi se întoarce foaia pe tău, ca să fie tot mai rău. Acuși ne pot veni lupii pînă n pragul casei, că nu se vor mai găsi puști prin sate, cu care să tragem după ei!

În ședința din urmă a comitetului conducător al comitatului Hunedoarei, s'a raportat, că a sosit, întărit de Ministeriu, noul Regulament pentru purtarea de arme. Și acel regulament, restrînge și mai mult dreptul locuitorilor de a ținea pușcă la casa lor.

În viitor numai acela va mai primi îngăduință de a ținea pușcă la casă, care va avea și drept de vînat și hotar (ori parte de hotar) de vînat! Numai chiar pistoale și revolvere (arme de apărare mai scurte de 20 cm) va putea avea fiecare.

Asta e altul, cît a scoate toate puștile de prin sate! De o să ne năpădească stărele sălbatece pînă n prag!

Că li-i frică Domnilor, să știe pe Români cu arme pe la casele lor.

Semne de „pace“.

Tineri români maturi nu sunt suferiți ca învățători!

Cît de „ingăduitor“ este guvernul față cu cultura românească!..

Un titlu de a ne încrede în Tisza.

Celor ce prigonirile urmăresc pe care le îndură cultura românească la noi în Ardeal, Ungaria și Bănal, le e cunoscută tristă poveste a școalelor române din comitatul Hunedoarei. Suntem în acest comitat peste 90% (90 din sută) Români. Deși popor de iobagi, săraci, Românii noștri s'au silit a-și deschide școli populare aproape în fiecare sat și a le ținea din puterile lor, prin cît năcaz prin tot. Dacă nu a mai avut învățători cualificați (treceți prin școala de învățători), a pus pe tinerii clerici, ca, până își vor căpăta parohie, să slujească bisericii și culturai române, ca învățători. De-o vreme încoace inspectorii de școale însă, au început să bage vină școlilor în care învățătorul nu avea diploma de învățător, ci era de pildă cleric sau alt tiner cu carte, dar fără pregătirea deosebită învățătorescă. Așa încetul cu încetul ne au alunecat pe acești tineri din slujba școalei, a culturai în popor.

Veni legea lui Apponyi, cea cu așteptări mari, — și pe temeiul ei ne închiseră peste jumătate din școlile ce mai aveam!

Am ajuns în comitatul Hunedoarei să avem de 4—5 ani de zile 180 de comune, în care nu mai avem nici o școală! Statul, prin legea sa strașnică, a nimicit aceste cămine modeste ale culturai, fără a putea pune el altele în loc, macar ca acestea, dacă nu mai bune.

Ingrijii de viitorul poporului nostru, și cu inimi adinc măchnile pentru această ținare a lui în totală lipsă de școală, — conducătorii noștri bisericesti au înaintat la ministerul de culte și instrucțiune (peste biserici și școale) o rugare, prin care îi cer, să lase ca biserica, care a susținut școlile până acum, să poată îngriji de acele școli și în viitor, și dacă nu cu învățători deplin cualificați, — că de aceștia nu se găsesc destui, — dar cu tineri cari au făcut maturitatea (au sfinșit gimnaziul) și au făcut apoi și teologia, doar atestatul de maturitate, o fi destulă dovadă, că vor putea învăța pe niște copii din școale populare!

În ședința din săptămîna trecută a comitetului permanent (conducător) al comitatului Hunedoarei, inspectorul regesc Carol Denes, a făcut cunoscut, că cererea bisericeii gr-or. care ruga pe ministru să-i dea voie a putea aplica macar ca învățători ajutători, în școalele sale populare, tineri cu maturitate, — a fost respinsă de ministru!

„In țară se găsesc, zice ministrul, multe mii de dascălije cu diplome, poștiți și le aplicați pe aceea“!

Adecă să poștească biserica gr-or. ori gr-cat. românească, să și aducă dascălije de pe pustă, unguoroaice, și să le aplice pe acelea, să le ținem noi..

Nu i așa că asta-i vorbă „serioasă“ din partea unui ministru? A celui ministru, care făcu vizită metropoliților noștri dela Sibiu și Blaj, asigurîndu-i că el dorește ca fiecare popor să se cultive „liber“.

Așa e în practică, în faptă, în viață, ținuta ministrilor maghiari dela Pesta, față de noi Românii și ale noastre așezeminte, — pe cînd colo în delegațiuni și în dietă, perorează de „pace“, de libertate, de cîte „bunătați“ toate, care ni-le dau în — vorbe!

Învățători români, pedepsiți că nu-s destul de „patrioți“.

Comitetul conducător (comisia administrativă) a comitatului Timiș, a pornit proces în contra învățătorului din Săcusigiu Ioan Sebeșan și a soției sale, învățătoare la aceeași școală, pentru că ar fi arătat prea puțin spor în limba maghiară, și sunt bănuți de luminatul inspector, că cu voia au lăsat așa mai după ușă, această preamărită limbă!

În ședința sa mai nouă (dela 9 Dec. n.) comisia a și adus judecată în treabă. A ascultat „martori“ (martori despre aceea că învățătorul a învățat prea puțină unguorie, — cu gînd ascuns!) și apoi pe învinuții și a croit pedeapsa, care e:

Doamna Sebeșan e osîndită la pierderea postului (slujbei), — iar dl Sebeșan la o pedeapsă în bani: pierderea alor 10% (zece din sută) a plății sale pe un an! S'a înaintat recurs contra acestei osinde, extra-patriotice.

Recursul va merge la ministru Jankovich, care îl vedem din cazul de mai sus, cît de la inimă are școala română și pe slujitorii ei.

Nu-i vorbă, tot semne, că ne apropiem de zile mai alduite de darul „păcii“ cu Românii, — pace în care alți cred de-a binele.

Din America.

Și bune, și rele!

— Mai nou ne-au trimis următorii Americani, abonamente la foi pentru oameni dragi ai lor de acasă: Tata și sora lui Antonie Lugojan din Orda, (comit. Albei inf.) anume Pavel Lugojan și Maria, aflători azi în Mc. Kees Rocks, (America) i-au abonat „Libertatea“ pe 1 an de zile. Am început a lo trimite.

— Paraschiva Paștiu lui Nicolae, va primi foile noastre un an de zile plătit de sora sa mai mare Rusanda, aflătoare în Mc. Kees Rocks, (America).

E prea frumoasă fapta bunilor părinți și surori. Dzeu să le aline dorul de casă și de cei iubiți ai lor, rămași aici!

— Cinstitul frate și bun Român Sabin Indrieșiu din Mc. Kees Rocks, despre a cărui frumoase străduințe de a ajuta gimnaziul din Brad, s'a mai scris în foile noastre, — ne vestește, că cu mica Societate ce s'a îngjhebat în acel oraș pentru ajutorarea numitului gimnaziu, s'au trimis pîn'acum 490 cor. fondului gimnazial! — Foarte frumos.

Pentru a sprigini cît mai bine scopul cel frumos, pe ziua de 23 Nov. dl Indrieș, cu bunii sei soji de muncă și de străduială în cele naționale G. Zamfir, I. Crăiovan și P. Crucin, au arangiat o șezătoare poporală în hala sîrbească din Mc. Kees Rocks, în care numiții au vorbit celor adunați despre gimnaziul vechiu și nou din Brad, despre înșămăntatea școalei; 2 inși au declamat, iar șezătoarea a fost închisă prin dl Zamfir cu celire despre „Crăciunul nostru de parte de cămin“... — Așa se fac lucrurile frumoase, cu voe bună și cu nișcă trudă.

Nu grăbiți cu plecatele.

— Dar dăm și o veste care ar fi bine s'o iee în samă cît mai mulți din oamenii noștri ce-s gata să plece spre America.

Marji în săptămîna de față, așadar nou de tot, primiram dela un abonat al nostru o scrisoare, pe care aflăm de bine a o publica și noi aci. Iaca ce ni se vestește prin ea:

Youngstown, O. 3 Dec. 1913.

On. Red. „Libertatea“

Știind că foaia d-voastră „Libertatea“ o cetesc foarte mulți țărani dela sate și orașe, neapărat de lipsă ar fi, să încunoștințați prin foaia D-ștră pe Românii cari ar vrea să plece în timpul acesta la America, să mai rămînă deocamdată acasă!, căci acum merg lucrurile rău, și oamenii vin întruna deacasă și din alte părți, și stau cu sutele la porțile Fabricilor, și nu ia pe cineva în lucru, ci mai dau afară și din lucrătorii cei bătrîni! Și și cei cari lucră, nu toți au lucru de rost ci numai cîte o săptămîna, iar o săptămîna stau! Rari cari lucră acum de rost în toate zilele. Cît privește Youngstown ul și uriașa fabrică din East Youngstown unde lucră la 30 mii de lucrători la o singură fabrică, ca și din alte orașe tot de rău să aude! Cred că nu greșesc că vă trimit această mică scrisoare pentru binele celor ce ar vrea să treacă în timpul acesta la America, și spre stire celor ce ar aștepta bani dela fii sau dela bărbați, ca de altădată!.. Din scrisorile ce le primesc dela prelinii din alte orașe, vă alătur aici una care am primito azi ca să încredințați pe ori cine cum stă aici omul cîte 2 luni fără lucru!

Cu stimă:

Nicolae Tecău,
secr. financiar al Societății
„Unirea Română“,
Youngstown, O.

La această scrisoare, dl secretar ne alătură scrisoarea ce i-a venit dela prietinel seu Dumitru Martin din Cleveland, — care iaca ee îi scria, — fără să bănuiască, că scrisoarea lui va fi trimisă la noi și că-noi o s'o punem în gazetă. Pentru a face însă un bine multora ce-or fi sfînd gafa să plece, — iaca tipărim aci scrisoarea aceea:

Cleveland, 29 Nov. 1913.

Dorite Amice!

Află că sunt în America de 2 luni și am căutat destul după tine, dar nu te-am aflat defel, făr' ți-am aflat adresa, dar nu sunt sigur că într'adevăr asta îți este adresa, și te rog de vei căpăta epistola mea, răspunde-mi imediat, că ce mai faci și cum îți merge aici în America? Că pe mine încă m'a adus păcatele aici în America ca să scap de miliție și am fugit de un drac și am dat de altul aici, că am nimerit într'un timp mizerabil, că nu capăt de lucru și e tare rău! Numai am noroc că am un văr și el acum lucră. Dar și el a stat fără lucru 5 săptămîni. Mai departe te rog, amice dragă, de cumva știi adresa lui Nic. Hăbean, îl știu că e aici în Cleveland, dar nu-i știu adresa și până acuma nu am putut da de el, și adresa care o am avut de acasă, o am perdut, așadar fii atît de bun și fă atît pentru mine ca pentru un prețin sincer care l'ai avut odată și-l ai totdeauna, și-mi scrie adresa care ți-am cerut. Mai departe am auzit că te-ai însurat, ce fericit vei fi acum cu nevastă, par'că te văd, numai eu mi-am lăsat fericierea acasă și am venit la America să fiu nefericit! Cum aș dori, amice dragă, ca să ne mai putem barem odată vedea, scrie-mi imediat cît ce primești scrisoarea dela mine cum te mai află și ce mai faci și cum merg lucrurile pe-acolo?, nu merg mai bine ca pe aici? Te rog scrie-mi despre toate și cît să poate mai curînd, că aștept cu dor și nerăbdare. Cu procsima ocaziune îți voi scrie mai mult, iar până atunci rămîn de binevoitor și dorindu-vă tot binele la familia întreagă, Vă salut cu drag

Dumitru Martin, în Cleveland.
(hotelier în Blaj și bate străzile Americii acuma).

Cerem iertare îndeosebi dlui Dum. Martin pentru că-i publicăm scrisoarea, deși ea n'a fost scrisă pentru a fi dată în foaie. De-i facem înse dsale o neplăcere prin publicare, de bună samă facem la alți zeci și sute de Români un bine.

Correspondență.

Laslăul român, Nov. 1913.

În duminica Archangelilor Mihail și Gavril, credincioșii bisericeii gr-or. rom. din Laslăul-român (Tirnavamică) au avut întreită sărbătoare. Nu de multeori ni-s'a dat prilejul să vedem atîta om la sf. biserică, ca în duminica aceea.

Și oare de ce? Fiindcă credincioșii comunei noastre știn că hrumul bisericeii noastre e Archangelii Mihail și Gavril, și au alergat cu toții la sf. biserică, unde știau că preotul tînăr are să le facă o slujbă frumoasă. Și aro să le predico cova frumos în ziua aceea. Și nici nu

s'au înșelat. Preotul Const. Medrea după terminarea sf. liturghii ne-a vorbit în cuvinte foarte frumoase despre însemnătatea zilei, împodobindu-și cuvântarea cu multe și frumoase exemple din viața sfinților pe cari ni-le pune la inimă, cu rugăciunea să le urmăm. Cătră sfârșite dă zice: Iubiților! Vă aduceți aminte că înainte cu vre-o 3 luni de zile, v'am adus la cunoștință vestea care a zguduit toate inimile românești de pretutindena despre îngrozitoarea moarte a iubitului nostru sburător Aurel Vlaicu... Și ne-a spus aci multe și frumoase despre regretatul Vlaicu, pentru care se ridică și un cuvios parastas.

Pe fețele tuturor să cetă și părerea de rău după iubitul nostru Aurel. Acum l'am înțeles... S'a ales un om care să adune dela săteni daruri pentru Monumentul lui Aurel Vlaicu; oamenii au dăruit bucuroși; lista să va trimite la locul ei.

Știre urfă din Tăuni, pe Tîrnave.

Domnule Redactor!

În 15 Nov. s'a ținut alegerea de notar cercual în Tăuni, comitatul Tîrnava-mică, pretura Hususău. De acest cerc să țin comunele Tăuni, Făget și Cheslar, toate cu populație curat românească. Nici un suflet de străin! Au cercat în felurite rînduri să se așeze jidani, — ca crijmari, boltași, — dar în scurt timp au fost siliți să-și ia crafusele, — ceea-ce lasă să crezi, iubite cetitor, — că stai în fața unui popor brav, știutor de sine și de datorințele sale! Așa a și fost asta până acum. Azi însă nu mai e așa. Unghitele, măslicul celor dela putere și congruța dată acolo unde țaria sufletească e prea șubredă, și-au ajuns scopul și aici! În această zi s'a ales de notar aci un ungar neaș, Keresztes Árpád, din slăbiciunea unor oameni ai noștri și ai diavolului.

Ci dela conducerea comitatului spuneau că voesc să respecte dreptul de pîn'aci al Românilor și lasă cercul unui notar român. Dar solgăbirăul Fazekas, un șovinist incarnat, care a pus la cale măcelul dela Sincel, — procesul pentru „Deșteaptă-te Române“, — și cazul dela Biia-maghiară, — a știut să arate că cele ce le făgăduesc domni pentru ameițirea Românilor, sunt vorbe goale, cărora faptele le dau desmințire strașnică. El a ținut cercul vacant 5 luni, trimițînd de substituit de notar pe ungurașul Árpád. Timpul acesta apoi l'a folosit domnul solgăbirău pentru a-i scoate din minți pe Români cei slabi de suflet și a-i cîștiga pentru doritul său. Unul cîte unul i-a „luminat“ pe alegători, că de ce ar fi bine (adecă de ce le-ar fi lor, unora, bine!) să aleagă pe Árpád, folosind toate mijloacele de stricare a sufletelor, până a reușit a-și asigura voturi destule. Atunci a pus repede ziua alegerii (pe 15 Nov.). Între concurenți erau șase Români. Au fost candidați 2

Români și fratele Árpád. S'au dat 36 voturi, dintre cari Românul Alexandru Maior a primit 14 voturi, iar Keresztes Árpád 22 voturi, cu votul medicului cercual din Hususău Dr. Kappel. Astfel a fost mîndrul nostru steag, idealul nostru național, doborît în tină, de însuși slugarnicii și netrebnicii săi Români. Iaca cum:

Întiul și cel mai mare păcătos al acestei perderi naționale, e preotul greco-oriental din Chesler Manovicu Miklós. Acest Caiafa bătrîn, cu cîteva zile nainte și a dat cuvîntul de onoare, înaintea alor 4 domni Români, că va vota la alegere cu candidatul Român! Să vede însă, că numai părul e lung, iar cuvîntul de onoare i-a fost scurt. Credeam, că acei cioareci albi, ce poartă, încălzesc un trup și suflet românesc, — cum eram obicinuiți a cunoaște caracterele bătrîne, — dar, uite, s'a lăpădat de spiritul marelui Șaguna, dela care a primit numai darul, nu și schintea dumnezeiască în suflet!

Acest vînzător are 5 nepoți și veri în comitetul comunal și pe aceștia pe toți i-a tras cu sine în prăpastie! Astfel s'a nîtmplat lucrul de necrezut, că — afară de cinstitul preot greco-catolic, octogenarul Ioan Popp, toți cheslerenii, — 12 la număr, — și-au dat votul ungurașului!

Vai de sufletele lor.

A doua figură întunecată e vînzătorul de neam Ioan Stănilă, întiul proprietar din Chesler, care cu 2 zile înainte de alegere s'a legat înaintea alor 5 domni Români, ca să-l scuipe cu toții în față, dacă nu va vota cu candidatul român! Cînd colo, pe sub mână nu s'a îndestulit că a corțesit în comuna sa pentru Árpád, ci l-a luat pe Árpád și pe corțesul acestuia Szász Gyuri, conducătorii foilor funduare din Hususău, în trăsura lui, și i-a purtat și prin celelalte comune și s'a făcut luntre-punte pentru ungurașul lui, în nădejdea unei licențe de crișmă! — A treia oaie rătăcită e Turku Miklós din Făget, în nădejdea că îl va face fisălgăbirăul pe el jude comunal. Al patrulea „erou“ e Pușcă Vasile din Tăuni, care de dorul birăimii și a licenței de sare și tutun — s'a înhămat la ruda lui Árpád, dar abia 2 uscături a putut prinde.

Acești patru au fost vătăfii faptei mizerabile, care adusă rușinea pe un popor până aci cu nume așa de curat și nevinovat.

A fost ceva înălțător, ținuta vrednică românească a mulțimii poporului deștept și bun din Tăuni, care peste 300 s-au adunat în fața primăriei și a protestat cu toată țaria contra fărădelegilor săvîrșite și contra celor 21 de vînzători, pe cari după votare, patrula de jandarmi a trebuit să-i petreacă până la hotarele lor, ca să scape de furia poporului scribit și revoltat până în adîncul sufletului. Mulțimea s'a adunat în curtea venerabilului domn Ale-

xandru Pătruțiu, notar în-penziune, unde împreună cu mai mulți Făgețeni și Cheslereni s-au hotărît, ca numai decît să meargă o deputație monstră de 400 proprietari la comitele suprem și vicecomitele, să descopere volnicile fisălgăbirăului și alui Árpád, să ceară nimicirea alegerii și cercetarea contra satrapilor.

Contra alegerii s'a înaintat recurs, cu mai multe arătări grele, pe cari le retăcem deocamdată, până vedem cum să sfîrșește lucrul.

Sentinela.

NOUȚĂȚI

„Oláh“ sau „Român“? Am avea o sfioasă întrebare cătră doi fruntași ai națiunii maghiare, cătră două stele politice ale lor, cătră domnii Conte Appony Albert și Conte Tisza Piști:

Mă rog, noi nu mai știm azi că oare cum ne chiamă pe noi? Numai decurînd ne-am cumpărat o carte scoasă oficios de onoratul stat ungar, e cartea Numirii Localităților (comunelor și orașelor) din țară, și acolo e arătat în stilul oficios, că în ce sat și în ce oraș, ce fel de cetățeni locuiesc. Și acolo peste tot locul unde locuiesc Români, e scris un O care e tilcuit la începutul cărții că înseamnă Oláh. Tot așa Oláh-i suntem scriși în cărțile de școală, revăzute de ministerul reg. unguresc de culte, căci, zic acele cărți, noi facem deosebire între Român și Oláh. „Români“ sunt Români din România, adică cei dela ei de acasă. Cei dela noi, nu-s Români curăți, ca cei din România, ci-s niște mestecături cu Slavi și cu alte nații, și-s supuși ungari, aceștia se numesc Oláh-i, nu Români!

Bine, mă rog, fie și așa. Dar cum se face că și Contele Apponyi, acest luceafăr al Maghiarilor celor mai curăți, și Contele Tisza, acest întrupător al mîndriei maghiare, — grăind și în dieta din Pesta, și în ședința Delegațiunilor, la Viena, despre noi, Oláh-ii din Ungaria dumnealor, au vorbit mereu despre Români, Románok, cari au să se îmbrățișeze pe viitor cu Maghiarii, să se împăcălească, să se dea Román-ii mai aproape de Maghiari, să fie fărtați.

De cine e vorba aci? Dacă Román-i sunt recunoscuți de limba oficioasă numai Români din România, apoi dl Tisza, prin vorbirea sa din dieta și din delegațiuni, pe aceia vrea să-îie în brațe, lor să le sloboadă cîteva drepturi la viață. Dar mi-se pare că ei le au și nedate de Unguri.

Iar dacă-i vorba de noi, Oláh-ii din Ungaria, apoi de cînd Tisza calcă în picioare limbajul „oficios“ al țării sale, numindu-ne acum tot Román-i și pe noi? Nu bagă de samă că prin asta ne face o apă și un pământ, același aluat, cu Români din România? Tocmai contrarul dela ce voește numirea oficioasă, care ne rupe și după nume, de Români din Țară!

Ori dl Tisza nu mai știe acum nici cum ne chiamă pe ungurește?

Școlile în Orăștie sunt închise din 12 Dec. încoace, din pricina că s'a ivit morbul de scarlatină (șarlah) între copii. Numai în 5 Ianuar se deschid de nou (două zile nainte Crăciunului românesc!).

Bucuria rezerviștilor. Marți și Mercuri în săptămîna de față au fost slobozii acasă acei regruși din rezerva suplinoare, cari au implinit 10 săptămîni de instrucție. Cu ei de-odată au fost lăsați acasă și 288 astfel de regruși cari fuseseră chemați pe 3 ani (sau, ca voluntari, pe 1 an), dar au scăpat cu rugări, ca susținători de familie sau sub alt titlu.

Ticăloșiile administrației noastre din comitat, repelate și ăstlan cu vîrf și indesat la alegerile de membri la congregație, — ne-au bătut aproape peste tot locul, căci nu e modru să poți lupta contra acestor răpiri obraznice de drept, făcute cu răzim pe baionete, cînd tu ești cu mâna goală! Cîteva suflete prea bune și prea crezătoare încă în „dreptate în Țara Ungurească“, au dat recursuri contra alegerilor dela Brad, Dobra, Ilia și Deva. Dar de ce și-au mai stricat cerneala? Nu știi ei că la Deva stă în scaunul de fișpan, un deget de cel mic de-al lui Tisza, care numai așa se crede vrednic de a ajunge un deget mai mare, dacă sugrumă cît numai poate drepturile cele mai sfinte ale „Valahilor“ noștri ca și ale opoziției din comitat?

Amînarea plății dărilor. Făcîndu-se ministerului de finanțe (peste vistieria, averea, țării) raport, că anul acesta a atins cu nenorocirile sale, cu potopuri grele, pe 105 comune din comitatul Hunedoarei, — ministerul a dat voe, ca în 93 de comune, să se amîne scoaterea dărilor până după secerișul din 1914.

Cam subțire pomană. Că doar ziua anumiță e ca și veniță, cum zice bietul Român datorăș. Ministrul să gîndește oblu la roada holdelor din 1914, ca aceea să-i dea dările, și cele de pe anul de față și de pe cel viitor. Ca și cum acei bieți oameni cari nu-și pot plăti darea nici de silă, nu ar mai face trei rînduri de datorie pe aceeași săracă de roadă! Dacă alifel nu le știe ajuta ministrul celor nenorociți prin potopurile firii, — așa nu mult i-a fericit.

Mișcătoare nenorocire pe un vapor ce ducea emigranți. Călătorii sosiți dela New York la Fiume cu un vapor al liniei „Cunard“, nainte cu vre-o 2 săptămîni, povestesc următoarea întimplare ce dă fiori:

Pe cînd vaporul venea în pace prin strîmtoarea dela Gibraltar, ca se treacă din Oceanul Atlantic în Marea-Mediterană, un matroz (soldat de corable) cu numele Ștefan Grisovits, de fel din Ungaria, a sărit de pe bordul (gangul) corăbiel în mare, — se crede că în durerea unui amor nefericit. Cei ce l'au văzut sărînd, au dat iute semnul de alarmă și un ofițer cu 5 matrozi îndată s'au pus în o luntre de mîntuire și au dat poruncă să fie slobozii repede în jos spre valuri, doar prînd și scot pe neno-

recitul lor camarad. Doi matrozi începură a suci la cele suluri de pe care să desfac funiile ce în capetele luntri, slobozindu-o în jos. Când luntrea mai-mai ajungea la apă, ofițerul a dat signal în sus, ca fluierul, ca să nu mai sloboadă de funii, că valurile fiind prea mari și furioase, e teamă că vor izbi luntrea de pintecele corăbiei și o zdrobesc! Dar poruncă ofițerului a auzit-o numai matrozul cel care slobozea funiile ce în capul de năinte al luntri, iar cel dela funiile din napoi, n'a auzit! Cel din năinte a oprit slobozirea, cel din napoi i-a dat drumul mai departe, — și așa luntrea s'a lăsat de-un cap în jos iar cu nasul spinzura în sus, — și oamenii din ea au căzut cu toții în apă. Norocul că patru din ei s'au putut prinde de marginile luntri și s'au ținut, până să bage de samă cei de sus greșala cea groaznică, — dar al 5-lea matroz, care mersese sărmanul, să-și mintue pe soțul sărit în apă, — a căzut în prada valurilor, și cum nu avea la el brîul de mintuire, s'a luptat cît s'a luptat cu valurile, dar dela o vreme a fost tras de corabie sub trupul ei și omorît.

Moarte. Vasile Oana preot greco-oriental român în Pianul-de-sus a adormit în Domnul după un morb scurt, dar greu în 11 Decembrie la oărele 11 noaptea în etate de 55 ani. Il deplînge nemîngîiata soție și 7 fii, 1 ginere, 1 noră și 1 frate. Fie-i fărîna ușoară.

— **Salomia Mărian**, născ. Stoiian, din Orăștie, după un morb greu, a încetat din viață Marți, în 16 Decembrie 1913, în etate de 78 ani, în al 51-lea an al fericitei căsătorii, împărțită cu sfintele taine.

— **Vasilie Rusu**, fost șofar erarial în Riu-Alunului (Șibișel), după grele suferințe a încetat din viață în 9 Decembrie n. la oărele 5 p. m. în etate de 58 ani.

Odihnească-i Domnul în pace!

Sfințire de biserică. În comuna Nevoeș, (tractul protopopesc gr.-or. al Devei) s'a sfințit Duminecă în 31 Nov. renovata biserică, prin prea on. dn protopop Dr. Dobre și mai mulți preoți. A fost o mare bucurie pe poporul micii comune, că și-a văzut biserica așa frumos renovată, coperită cu eternit. Laudă poporului și preotului seu I. Șinca!

Din comit. Solnoc-Dobîca vin vești rele. Vicișpanul comitatului a raportat în ședința comisiei administrative, că lipsa prin comune e așa de mare, încît multe familii abia au puțința a se hrăni odată pe zi! Poporul fuge din calea foamei ce l amenință, pe unde poate. Numai în Noembrie s'au dat 657 pasapoarte, iar de tot în acest an s'au dat 4264 pasapoarte numai în acest comitat!

Colonizările în Cadrilater, în noua țară luată dela Bulgari, se va face, precum vestește ministerul român, abia în vara anului 1914. Mulți țărani de pe la noi, ne întrebă de n'ar fi primiți și ei. Precît știm, în înfiia linie să trimiț acolo țărani din România, cari sunt deja cetățeni români. De cei de pe la noi, nu e încă vorbă. De va fi lipsă, se va vesti aste mai încolo.

Tunel prăbușit! Din Șemniț se telegrafiază cu data de 16 Dec. că în noaptea de 15 Dec. pe cînd un tren trecea prin tunelul tăiat în stîncă Terres, o parte a bolții tunelului, fiind se vede reu zidită și pornită spre stricare, la zguduitura trecerii trenului, s'a prăbușit asupra trenului cu tot pămîntul de sus! În 16 Dec. până la amiază au fost scoși de sub dărîmături 7 morți și 27 răniți!

Nou avocat în Aiud. Aduc la cunoștință, că mi-am deschis cancelarie advocațială în Aiud (Nagyenyed), Piața-mare Nr. 35 vis-à-vis de ospătăria centrală (numită ospătăria fișpanului). Cu deosebită stîmă: Dr. Adrian Dărămuș, adv.

CA DAR DE CRĂCIUN cum-părași un pian din primul depozit român de pian T. POPOVICI din Sibiu, str. Cisnădiei 7. — Condiții foarte avantajoase. Cereți catalogul depositului, în care se cuprind diferitele fabricate și condițiile de cumpărare. (1063) 1-3

POSTA REDACȚIEI

Zaharie Bane din Dinslaken (Germania) ne-a trimis încă din 28 Nov 8 coroane, — și nu știu ce vrea dela noi pentru acești bani. Il rugăm să ne scrie, — ca să nu mai ținem banii încurcați!

— **Ioana Radu** din Tîmpăhaza (I, Aiud) aceeaș rugare! Ce să-ți trimitem la cele 3 cor, primite?

Aron Gișe, Dillon (Mont. America) Abonamentul Dsale e plătit la noi pe anul de față întreg.

I-Cleș I. I. în *M. Kees Rolks* (America) Ți-amt scimba adresa. Foile Ți-s plătite numai pîn la Anul nou,

Ioan Dragomir în *Grenville* (Am.) Pentru dolarul primit, am trimis soție dtale 1 calendar Național și unul glumeț (Păcălici), dtale Legea militară și 3 Cal Naționale și 1 Păcălici. Cari s'a ajuns de atîta.

Stef, Filip, Cantor (America) Foile Ți-s plătite pînă la 1 Iulie 1914.

Const. Stoica, fost în *Omaha* (America). Foile dtal nu ai venit napoi, că nu mai ești acolo. De-i afla ide acest șire, dă-ne adresa nauă ce o ai acum, căci li să mai cad foile 2 luni de zile.

Florian Cat în *Kisbár* Ți-am trimis foaia de probă, — dar încolo cite ne ceri, cărți etc, nu se trimiț fără bani nimărui. Calendare numai la abonați cunoscuți ca buni plătitori.

Avr. Bur un *Maderat* Abonamentul dtale pe Anul de față e plătit. Cele 3 cor. primite acum le-au scriș pe 1814.

Teodor Det Suing (Bihor) Veisu, acela de pețit e prea lung, nu-t putem pune în foaie. Ar ieși o cărticică întregă din el.

„Foaia Interesantă” de pe 1912 o avem legată în volum! Celor-ce au fost trimis bani pentru ea, — li-s'a trimis tuturora! — Prețul 1 cor. 40 fil. franco! — Tot așa volumele de pe anii de mai năinte!

9 mape

(harte) arătînd: cît a fost România năinte de ridicarea asupra Bulgariei și cît e azi, — apoi pe celelalte 5 state Balcanice pe fiecare: Turcia, Bulgaria, Sîrbia, Grecia și Muntenegru, arătîndu-le cît au fost și cît sunt azi!

14 chipuri din mișcarea armatei române în Bulgaria;

12 chipuri din cele 4 orașe ale României-nouă (din Cadrilater): Turtucaia, Balcic, Dobrici și Silistra;

4 chipuri din orașele-capitale ale Bulgariei și Serbiei;

tabloul ministrilor Țării, 9 inși, cari au hotărît ridicarea Țării și a ei mărire;

Capii armatei Generalissimul Ferdinand cu cei 5 generali cari au condus oștile în chip fulgerător în Bulgaria, făcînd-o pe asta să cadă la picioarele României să o lase și să-și lărgească hotarele cît îi cere trebuința;

Carol și Olga, fiica Țarului ce se va logodi cu mindrul Prinț român; apoi părinții lui Carol: Ferdinand și Maria; părinții Olgei: Țarul și Țarevna, și Moșii ocrotitori: Regele Carol și Regina Carmen Sylva;

Prințul Greciei, de care e vorbă să iee în căsătorie pe Princesa Elisabeta a României;

Pătimitorii noștri: Preotul Murășan din Moftin, părintele Mih. Ciurdariu din Dob, învățătorul Dariu Pop din Băsești, și redactorul Atanasiu Hălmăgean dela „Românul”;

Vlaicu, mult jelitul nostru șoim, cîntat în o frumoasă poezie republicată până acum!

— toate acestea și multe altele, de tot 84 chipuri, *dintre care 26 tipărite în culoare albastră (vîndtă) foarte frumoasă!*, — le găsește binul cetitor în prea frumosul „Calendar Național” pe 1914, însoțite de descrieri lămuritoare, foarte atrăgătoare. E o cetire din cele mai plăcute sufletului românesc „Calendarul Național” pe 1914, cel cu adevărat național!

Tot asemenea e gata și s'a espdat celor ce au trimis după el: **Calendarul glumeț „PĂCĂLICI”**

plin de haz și de veselie, cu număroase chipuri stîrnitoare de risă. (Prețurile și instrucțiile de comandă, cetițiile pe pag. 6 a foii de azi).

Cum se comandă și cît costă

Calendarule noastre:

„Calendarul Național” pe 1914 se vinde, ca și anul trecut, cu 40 fil. și 5 fil. de poștă.

Celor cari iau mai multe, li se face scădere potrivită de preț, anume:

5—7 exemplare, dacă se trimiț pentru ele banii năinte, se dau cu 28 fil. unul; pe așteptare cu 32 fileri unul. Și merg franco (posta plătită).

Dela 10 exemplare în sus (cari trebuie trimise în pachet de poștă închis, așa cerînd greutatea lor), le dăm: celor ce trimiț banii năinte cu numai 22 fileri unul, avînd înse a și plăti ei poșta la scoaterea pachetului. — Pe așteptare prețul dela 10 în sus e: 26 fileri și să-și plătească poșta la scoaterea pachetului.

Calendarul „Păcălici”, e cu 30 fil. exemplarul și 5 fil. de poștă. Celor ce cer mai multe, puse în pachet pe lingă de cele „Naționale”, să socot cu numai 20. fileri unul.

Cine merge la Budapesta cu afaceri, ori să facă cumpărături, să se adreseze cu încredere dlui L. Olariu, funcționar în ministeriu. Dsa a deschis o cancelarie de informații pentru Românii din provincie, cu scop de a-i scăpa din ghiarele agenților jupuitori. Cine vrea să-și

cumpere motoare bune, ori vre-o moară, sau alte mașini; cine are ceva de vînzare, cine are vre-o rugare în ministeriu, cine are lipsă de imprumut eștin, cine are ori-ce alte afaceri în Bpesta, — să-i scrie dlui Olariu, căci va fi îndreptat spre bine și va primi deslușiri corecte.

La dorință trimițe gratuit planuri de mori, cataloage de motoare și de alte mașini. Adresa: **L. Olariu, Bpest II. Margit Körut 11.**

(1100) 9-10

Planuri de zidiri!

Subscrisul, făcînd cu bine examenul de subarhitect-intreprinzător de zidiri, înaintea comisiei examinătoare din ministeriu de comerțiu din Budapesta, primînd Testimoniu oficios despre succesul examenului, —

mă înștiințez prin aceasta onoratalui public din loc și jur, că primesc să pregătesc planuri de case și edificii economice, lucrate cu gust, și cu prețuri moderate.

Tot eu primesc și executarea lor, zidirea, pe lingă răspundere.

Ilie Ciurdăresc, subarhitect-intreprinzător de zidiri, (116) 1-3 Orăștie (str. Lungă 20).

„Atelierul de țesături și cusături românești“ din Orăștie (Szászváros)

de împrumut:

pentru serate și baluri: *porturi femeiești*: de Orăștie, Pădureancă și Tulgheș, pentru taxa de folosință a costumului cor. 10 — plus spesele de porto.
Costume de Călușeri pentru taxa de folosință a unui costum cor. 5 — plus spesele de porto.

Are de vânzare:

costume complete port de Tulgheș à cor. 100 —
costume complete port de Orăștie à cor. 160 —
costume complete port de Pădureancă à cor. 120 —

Primește comande de tot felul și execută după modele din Atelier.
(1134) 2—

Intrarea lui

MIHAI-VITEAZUL în ALBA-IULIA!

În toată istoria neamului românesc, nu avem zi mai măreață ca aceea, când Mihai-Viteazul, după ce a cucerit Ardealul, — a intrat în Alba-Iulia ca cuceritor și Domn al Ardealului!

Intrarea lui a fost măreață! O strălucită ceată de generali și căpitani și purtători de steaguri l'au însoțit. În poarta cetății l-au ieșit închinându-se lui și supunându-se mai-marilor cetății, cu Arhiepiscopul catolic în frunte, care să pleacă naintea temutului Voevod Român!

Acest mare fapt al istoriei noastre naționale, este zugrăvit în o prea frumoasă

icoană națională

de un pictor mare măestru, — și această încântătoare icoană, a scos-o de sub tipar „Librăria Națională“ S. Bornemisa

din Orăștie (Szászváros) și o pune în vânzare, pentru prețul de numai

2 cor. 20 fil.

Cu aștia o capătă cel-ce o la de-adreptul din Librărie. Cel cari o cer prin postă, o capătă cu 250 fileri franco, iar cu 2 cor. 75 fil. franco-recomandat!

Cel-ce prin postă cere 5 icoane de-odată, le capătă franco-recomandat în loc de 1375, cu

numai cor. 1150.

Cine la 10 de-odată, le capătă franco-recomandat, în loc de cor. 2750, cu

numai 21 cor.

— E chip de 60 cm. lung și aproape 50 cm. nalt! Icoană mare, împărțită pe hirtle foarte fine, și în multe colori!

Cel-ce treceți pe la Librărie, priviți frumosul tablou în galantarul (fereastră) Librăriei.

VINURI

vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos), PETRU BENEĂ, căci Vă trimite numai *vinuri bune, curate și pe lingă prețurile cele mai moderate!*

Anul 1911. Vinuri vechi:

	Anul	
	1911	1912
Vin alb — — —	82	62
Rizling — — —	86	64
Roșu de Miniș — 1 10	1 00	—
Carbenet — — 1 15	—	—

Anul 1913. Vinuri noi:

Vin alb — — —	—50
Rizling — — —	—52
Șille — — —	—54

Rachle de trevere (comină) K. 1.60
Rachle de comină, specialt. K. 2.20.
Prețurile sunt semnate după litru, în fileri. Vinurile și rachia să expediază sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus, cu rambursă. *Vase împrumute pe timp de 2 luni.* Pentru calitatea vinului garantez:

PETRU BENEĂ,
proprietar de vii în Șiria Világos, (Arad. m.)
(947) 18—

MEDICII

recomandă ea foarte potrivit
leac contra tusei

KAISER

Caramele
pectorale

cu cel „3 brazii“.

Milioane de inși le folosesc în contra
TUSEI

răgușelei, a guralui,
lui, a flegmei și a
tusei măgărești.

6100 de atestate autentice
de not. publ., scrise
de medici și particulari, ga-
rantează efectul sigur.

Sunt bonboane cu un
gust foarte plăcut!

Se găsesc în pachete de 20
și de 40 fileri, și în doze de
40 fileri:

în Orăștie la Apoteca N.
VLAD (Demeter),

în Dobra la Apoteca W.
UNBERATH,

și în alte apotece.

Vrei să câștigi

un milion?...

Atunci nu întârzia a participa la tragerea din

27 DECEMBRIE

a lozurilor cu premie convertite dela Banca Hipotecară Ungară, cu care ocaziune însă la sorți cel mai mare câștig din lume

de cor. 1,000.000—

VINDEM de prezent un loz cu premie convertit dela Banca Hipotecară Ungară cu 6 trageri la an

pe 36 rate lunare à cor. 6.60.

VINDEM apoi un loz cu premie dela Prima Cassă de Păstrare Pestană din Patrie cu 3 trageri anual

pe 36 rate lunare à cor. 4.50.

VINDEM în fine o pereche din lozurile mai sus numite cu 9 trageri la an

pe 36 rate lunare à 11 cor.

Cine ne trimite primele trei rate de-odată, acelaia îi cvităm escepțional rata a 4-a gratuit.

Nici un rizic!

Tot lozul câștigă!

Cele mai bune, mai ieftine și mai favorabile lozuri de pe suprafața pământului, cari au totodată și câștigurile cele mai mari din lume, sunt lozurile indicate mai sus, din care cauză le recomandăm ori și cui cu toată căldura. — Sunt fără îndoială de preferit față de lozurile loteriei de clase.

Faceți dur de Crăciun copiilor, prin ceea-ce îi puteți îndemna la cruțat.

Explicațiuni mai detaliate (amănunțite) să trimit la cere ori-și-cui gratis și franco.

Asignați rata primă (eventual primele 3 rate) prin mandat postal dimpreună cu comanda la adresa

**Ustredná Banka účastinny spolok,
BUDAPEST VIII. József-körut 31-a.**

ARDELEANA

instituit de credit și economii în Orăștie.

Primește depuneri
spre fructificare cu

5, 5¹/₂ și 6%

după mărimea sumei, termenul de abdicere și după natura depunerii.

Darea de interese după depuneri o plătește institutul.

(1109) 12—15

Direcțiunea.

Călbeaza

La oi și vite mari, boi și vaci se vindecă numai prin medicina probată a apotecarului **SIMION ONICIU** din Abrud (Abrudbánya).

O doză (porție) pentru o oaie costă 60 fileri.

O doză (porție) pentru vite mari, 3 cor.

Onor public e rugat, ca dintr-o comandă să se unească mai mulți la comanda, căci plata postei le vine așa mai ieftin. La comanda peste 100 cor, jumătate din preț să se trimită înainte. Comanda de probă nu se trimite mai puțin decît pentru 10 oi.

Sutele de epistole de mulțumită ce primesc în fiecare zi, adevăresc valoarea acestui leac.

Comandele să pot face numai dela inventatorul medicinei:

SIMEON ONICIU,
apotecar în Abrud (Abrudbánya).

(1137) 7-7

OLIVIU PASCU,

= inginer diplomat =

ORĂȘTIE—SZÁSZVÁROS

Strada Berilului Nr. 8.

Intreprinde ori-ce lucrări tehnice și anume: măsurări de pământ, de păduri, parcelări, corecții de hotar, brazde, cit și desemnări de mape și schițe.

Pregătește planuri și prelininare privitoare la ori-ce-fel de clădiri și alte lucrări; edificii vile, case de locuit, clădiri economice, plafoane, și poduri de betonarmat, șosele, trenuri normale, trenuri economice și industriale, canale, apaducte, jilpe, etc.

Interesații sunt rugați a să adresa cu încredere firmelor, care cu plăcere le va sta la dispoziție!

25-28
(1023)

CASSA DE PĂSTRARE (Reuniune) IN SĂLIȘTE

AVIZ

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște, primește depuneri spre fructificare

cu **5 și 5¹/₂%**

după mărimea sumei și termenul de abdicere.

Darea de interese o plătește institutul.

(1042) 21-40

DIRECȚIUNEA

Cel mai vechiu și renumit

Cognac

este cel cu marca

Graf Keglevich St. utd.

(Succesorul I. Graf Keglevich)

PROMONTOR.

Premiat exclusiv cu **DIPLOME DE ONOARE** la numeroase Expoziții din țară și străinătate.

(1016) 3-9

„Compagnie General Transatlantique“

Linia Franceză

Linie regulată directă de vapoare repezi,

Havre—Newyork

și

Canada

peste Basel (Elveția) și Paris.

Cancelarii:

Budapesta, VII Baros-tér. 15.

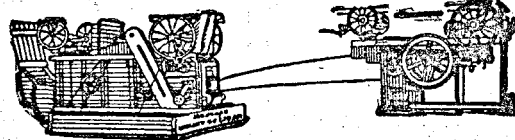
Telefon: József 14-97.

(1033) 24-26

„AGRICOLA“, Intreprin. de mașini agricole și motoare
BUDAPEST, V. Kőrál-utca 9.

Totfelul de uleiuri și curele!

Ce e bun e și ieftin!

Ce e bun e și ieftin!

Totfelul de articole tehnice!

Motoare de oleu brut originale șvediene și originale DIESEL, pentru instalațiuni de mori și pentru alte scopuri industriale. Motoare de benzină și oleu brut pentru garnituri de treierat, cari funcționează în toată țara spre deplina îndestulare a cumpărătorilor.

Se află pururea în depozit!

Prețuri moderate! Condițiunile cele mai favorabile de solvire în rate pe mai mulți ani. Catalog de prețuri și deslușiri de specialitate se dau la cerere gratul și franco.

(1136) 7-12

Correspondență românească!

Dacă toate le-ai cercat

dacă în toate te ai înșelat, atunci cumpără-ți o sticlă de

SPIRT SĂRAT „HUNGARIA“

singurul adevărat și singurul care la expoziția din Paris a câștigat cel mai mare premiu: „Grand Prix Paris“.

Vinzător principal:

CORNEL DEMETER,
apotecar în Orăștie.

Se capătă și în prăvăliile mixte și în toate farmaciile din țară.

(1150) 4-26

CAPITAL SOCIAL Coroane 1,200.000.

Giro-Conto la „ALBINA“, — Postsparkassa ung. 29 349

Telefon Nr. 188

Telefon Nr. 188

„Banca Generală de Asigurare“ societate pe acții în Sibiu (Nagyszeben) — este:

întîia și singura bancă de asigurare românească, înființată de băncile românești de împrumut din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: **Parteniu Cosma**, directorul-executiv al „Albinei“ și prezidentul „Solidarității“.

„Banca Generală de Asigurare“ face totfelul de asigurări în deosebi: asigurări contra pagubelor din foc și asig. asupra vieții în cele mai favorabile combinațiuni.

Asigurările se pot face la oricare bancă românească (instituit de credit), precum și la agenții și bărbaiții de încredere ai Societății. — Prospekte (îndrumări și lamuriri), tarife și informațiuni se dau gratis și îndată.

Persoanele cunoscute ca acviziatori buni și cu legături, pot fi primite ori-cînd în serviciul Societății.

„Banca Generală de Asigurare“ dă lamuriri gratuite în ori-ce treburi de asigurare, fără deosebire că acele asigurări sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze la: „Banca Generală de Asigurare“, Centrala din Sibiu—Nagyszeben

ori la Agenturile ei principale din Brașov (Str. „Albina“) și Arad (Józsefthorvany-ut 11a), în Orăștie la „ARDELEANA“ (di Simion Dămilaș, funcționar).